

**Wewnątrzszkolny system
doradztwa zawodowego
w XLVII Liceum Ogólnokształcącym
im. Stanisława Wyspiańskiego
w Warszawie**

I. Podstawowe akty prawne

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. – Prawo oświatowe (Dz.U.2020 poz.910)
2. Rozporządzenie MEN z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. 2018 poz. 1675).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. 2020 poz. 1552)
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2020 poz. 1280)
5. Memorandum dotyczące uczenia się przez całe życie, Komisja Europejska w 2000 r. (Bruksela, 30.10.2000, SEK (2000) 1832)
6. Rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 21 listopada 2008 r. w sprawie lepszego uwzględniania poradnictwa przez całe życie w strategiach uczenia się przez całe życie (2008/C 319/02)
7. Robocza rezolucja Rady i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych na spotkaniu Rady w sprawie wzmocnienia przepisów, systemów i praktyk w dziedzinie poradnictwa przez całe życie (9286/04)

II. Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego

- 1) zawiera ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wykonywania zawodu i kierunku dalszego kształcenia, obejmuje zaangażowanie wszystkich nauczycieli w realizowanie zadań Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego;
- 2) wskazuje współdziałanie uczniów, rodziców, nauczycieli, pedagoga, psychologa w przygotowaniu młodzieży do wejścia na obecny rynek pracy zgodnie z potrzebami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 3) doradztwo zawodowe jest nieodłączną częścią programu wychowawczego i jest zawarte w Statucie Szkoły.
- 4) WSDZ usprawni pracę szkoły i przepływ informacji doradczej.

III. Założenia WSDZ

1. Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego zakłada, że:
 - 1) wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,
 - 2) na wybór edukacyjno – zawodowy wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia oraz wpływ środowiska.
2. WSDZ:
 - 1) obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i Radą Pedagogiczną;
 - 2) ma charakter planowych i systematycznych działań;
 - 3) musi je koordynować szkolny doradca zawodowy lub koordynator ds. doradztwa zawodowego

IV. Cele Główne

Głównym celem WSDZ jest przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu oraz kierunku dalszego kształcenia. Zadaniem działań wychowawczo-doradczych jest konieczność kształcenia u

uczniów konkretnych umiejętności i predyspozycji, które pozwolą im prawidłowo funkcjonować w różnych rolach społecznych i zawodowych na współczesnym rynku pracy.

V. Cele szczegółowe:

Uczniowie:

- 1) Przygotowani są do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia
 - poznają swoje predyspozycje i kompetencje zawodowe
 - wiedzą, jak się uczyć oraz rozwijać swoje zainteresowania, pasje i talenty
 - potrafią wskazać swoje mocne i słabe strony
 - znają czynniki trafnego wyboru zawodu oraz przeciwwskazania zdrowotne do jego wyboru
 - są zmotywowani do podejmowania decyzji o planowaniu swojej przyszłości zawodowej
 - znają źródła informacji edukacyjnej i zawodoznawczej (platformy, strony internetowe, programy)
- 2) Opracowują indywidualny o plan kariery edukacyjnej i zawodowej
 - wskazują możliwe ścieżki kariery i formy doskonalenia zawodowego
 - znają trendy kierujące rynkiem pracy i przyczyny bezrobocia
- 3) Zostają przygotowani do radzenia sobie w sytuacjach trudnych (bezrobocie, problemy zdrowotne, adaptacja do nowych warunków pracy, praca zdalna, mobilność zawodowa)
 - są otwarci i przygotowani do zmian oraz wyzwania współczesnego świata
 - znają podstawowe rodzaje dokumentów aplikacyjnych oraz zasady ich opracowywania

Nauczyciele:

- 1) Potrafią diagnozować potrzeby i określać zasoby uczniów
 - wykorzystują wiedzę o uczniu i pomagają mu określić własny indywidualny profil edukacyjno-zawodowy
 - wychowawcy realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych
- 2) Realizują przedmiotową podstawę programową realizując tematy związane z doradztwem zawodowym
 - wspierają uczniów w pracy nad rozwojem zdolności, talentów czy predyspozycji
- 3) Angażują przedstawicieli instytucji, różnego rodzaju szkół, uczelni wyższych, organizacji, fundacji i przedsiębiorstw w proces doradczy
 - motywują uczniów do wzięcia udziału w olimpiadach przedmiotowych, konkursach, projektach
 - udzielają informacji zwrotnych dotyczących możliwości ucznia w zakresie przedmiotów szkolnych, zainteresowań, predyspozycji
 - w razie potrzeby kierują do specjalistów

Rodzice:

- 1) W miarę możliwości angażują się w pracę doradczą szkoły
 - organizują spotkania, prelekcje wykłady
- 2) Są przygotowywani do efektywnego wspierania swojego dziecka w podejmowaniu przez nie decyzji edukacyjno-zawodowych
 - znają najbardziej efektywne formy nauki swojego dziecka
 - znają czynniki trafnego wyboru dalszego kształcenia i wyboru zawodu
 - współpracują w zakresie motywowania swojego dziecka do nauki
- 3) Są zainteresowani problematyką rozwoju zawodowego swojego dziecka

- wiedzą gdzie szukać pomocy w sytuacjach trudnych
- biorą udział w formach doszkalających rodziców do efektywnego wspierania dziecka, proponowanych przez szkołę lub przez nią organizowanych

VI. Realizacja WSDZ

W szkole ponadpodstawowej doradztwo zawodowe tworzy system działań oparty na współpracy, Rady Pedagogicznej (nauczycieli poszczególnych przedmiotów), Dyrekcji szkoły, Rodziców, Doradcy zawodowego z uczniami szkoły.

W ramach współpracy wspomaga szkołę również PPP nr 4.

Współdziałanie systemowe pozwala na dokonanie podziału zadań adekwatnie do posiadanej wiedzy, doświadczeń, kompetencji w obszarze przedsiębiorczości, wychowania, doradztwa i orientacji zawodowej.

VII. Treści programowe

Realizowane są w szkole zgodnie z programem działań na lekcjach przedmiotowych, wychowawczych, zajęciach z doradcą zawodowym, psychologiem szkolnym, zajęciach, warsztatach poza szkolnych, poprzez udział uczniów w targach edukacyjnych np. Perspektywy, w dniach otwartych na wyższych uczelniach, w różnorodnych konkursach i wycieczkach tematycznych.

1) Poznawanie własnych zasobów

- sporządza bilans własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy;
- określa obszary do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego;
- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- analizuje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe) w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

2) Świat zasobów i rynek pracy

Uczeń:

- analizuje informacje o zawodach, kwalifikacjach i stanowiskach pracy oraz możliwościach ich uzyskiwania w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- analizuje informacje o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy oraz funkcjonujących na nim zasadach w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych;
- porównuje formy zatrudnienia i możliwości funkcjonowania na rynku pracy jako pracownik, pracodawca lub osoba prowadząca działalność gospodarczą oraz analizuje podstawy prawa pracy, w tym rodzaje umów o pracę, sposoby ich rozwiązywania, prawa i obowiązki pracownika;
- konfrontuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy;
- określa znaczenie i wskazuje możliwości realizacji różnych form aktywizacji zawodowej;
- sporządza i aktualizuje dokumenty aplikacyjne zgodnie z wymaganiami pracodawców;
- przygotowuje się do zaprezentowania siebie i swoich kompetencji podczas rozmowy kwalifikacyjnej;
- charakteryzuje przebieg procesu zakładania własnej działalności gospodarczej oraz instytucje wspomagające zakładanie własnej działalności gospodarczej;

- charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3) Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego;
- określa korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie w rozwoju osobistym i zawodowym;
- analizuje możliwości uzupełniania, poszerzania i uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w ramach krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji;
- wskazuje możliwości kontynuowania nauki.

4) Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- sporządza indywidualny plan działania - planuje różne warianty ścieżek edukacyjno-zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;
- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi.

VIII. Osoby odpowiedzialne za realizację programu doradztwa zawodowego i ich zadania

1) dyrektor szkoły:

- powołuje koordynatora oraz zespół ds. doradztwa zawodowego;
- nadzoruje działanie systemu doradztwa zawodowego;

2) doradca zawodowy lub koordynator doradztwa zawodowego:

- współpracuje z nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie edukacji zawodowej;
- wspiera w działaniach doradczych rodziców i nauczycieli poprzez organizowanie spotkań szkoleniowo-informacyjnych, udostępnianie informacji i materiałów do pracy z ucznia;
- diagnozuje wraz z nauczycielami zapotrzebowanie uczniów i rodziców na informacje z zakresu doradztwa zawodowego;
- udziela indywidualnych porad uczniom i rodzicom;
- prowadzi grupowe zajęcia aktywizujące, przygotowujące uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej;
- gromadzi warsztat pracy oraz udostępnia go osobom zainteresowanym;
- pomaga uczniom w określeniu ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji istotnych przy podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych
- wskazuje uczniom, rodzicom i nauczycielom dodatkowe źródła informacji na poziomie regionalnym, ogólnokrajowym, europejskim i światowym dotyczące rynku pracy, trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia oraz wykorzystania posiadanych uzdolnień i talentów przy wykonywaniu przyszłych zadań zawodowych;
- upowszechnia wiedzę na temat planowania kariery zawodowej;
- gromadzi informacje o zawodach i o drogach uzyskania kwalifikacji zawodowych;
- kieruje w sprawach trudnych do specjalistów, m.in. do poradni psychologiczno-pedagogicznej;

- współpracuje z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi WSDZ (uczelnie wyższe, szkoły policealne, urząd pracy, biuro edukacji, MCDZ)
- prowadzi odpowiednią dokumentację, sporządza sprawozdanie z prowadzonej działalności;
- systematycznie podnosi własne kwalifikacje

3) pedagog i psycholog szkolny:

- w porozumieniu z wychowawcami przeprowadza zajęcia przygotowujące do podejmowania trafnych decyzji związanych z ścieżką edukacyjno-zawodową;
- diagnozuje potrzeby edukacyjne uczniów
- udziela indywidualnych porad dla uczniów i rodziców potrzebujących wsparcia;
- diagnozuje uczniów w zakresie ich predyspozycji do wykonywania wybranych przez nich zawodów;
- razem z koordynatorem planuje dalszy rozwój systemu.

4) wychowawcy klas:

- wprowadzają na lekcjach wychowawczych tematykę zawodoznawczą;
- wspierają rodziców jako nieformalnych doradców uczniów poprzez przekazywanie informacji na temat zdolności, możliwości ucznia w zakresie przedmiotów szkolnych;
- udzielają rekomendacji dotyczących dalszych ścieżek kształcenia;
- rozwijają i umacniają u uczniów poczucie odpowiedzialności za swój rozwój edukacyjno-zawodowy.

5) nauczyciele:

- poszerzają treści programowe przedmiotu o aspekty zawodoznawcze;
- motywują do nauki poprzez prezentację różnych technik uczenia się;
- motywują do rozwijania zainteresowań edukacyjnych;
- odkrywają potencjał ucznia i udzielają wsparcia w jego rozwoju;
- wspomagają uczniów w podejmowaniu i realizowaniu decyzji;
- propagują aktywną postawę wobec przemian zachodzących na rynku pracy w Polsce jak i w UE;
- dokonują zapisów w dzienniku dotyczących powiązania treści programowych przedmiotu z zagadnieniami zawodoznawczymi;
- współpracują z rodzicami w zakresie motywowania uczniów do nauki;
- nauczyciel podstaw przedsiębiorczości omawia treści dotyczące postaw przedsiębiorczych oraz pracy.

6) bibliotekarze:

- gromadzą i udostępniają literaturę z zakresu psychologii, doradztwa zawodowego, prawa pracy, udostępnia informatory, ulotki.

7) instytucje zajmujące się kształtowaniem kariery zawodowej:

- współpracują ze szkolnym doradcą zawodowym.

IX. Formy i metody działań adresowane do

1) **uczniów:**

- diagnoza zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole;
- zajęcia warsztatowe służące rozbudzeniu świadomości planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej;

- zajęcia warsztatowe służące samopoznaniu i określeniu predyspozycji, autodiagnoza preferencji i zainteresowań zawodowych;
- treningi umiejętności w zakresie komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie ze stresem, asertywności;
- praktyczne zajęcia uczące i doskonalące umiejętność redagowania dokumentów aplikacyjnych z wykorzystaniem metod audiowizualnych;
- zajęcia służące rozwijaniu i doskonaleniu autoprezentacji i rozmowy kwalifikacyjnej przy wykorzystaniu technologii komputerowej;
- udzielanie indywidualnych porad uczniom niezdecydowanym w podjęciu decyzji dotyczących wyboru dalszej ścieżki kształcenia i wyboru zawodu;
- realizacja treści doradczych na zajęciach dydaktycznych w ramach realizacji podstawy programowej;
- organizacja wycieczek, wyjazdów integracyjnych, wymiany zagranicznej;
- organizowanie dni otwartych szkoły (prezentacja i promocja oferty edukacyjnej);
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów; wyższych uczelni;
- udział w konkursach, zawodach, olimpiadach;
- działania uczniowskiego wolontariatu;
- działania w ramach kół zainteresowań;
- udostępnianie informacji o rynku pracy, możliwościach kształcenia i zatrudnienia.

2) **Formy i metody działań adresowane do Rady Pedagogicznej:**

- szkolenia z zakresu doradztwa zawodowego;
- tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą;
- wymiana doświadczeń z innymi nauczycielami w kraju i zagranicą;
- wspieranie inicjatyw mających na celu pomoc młodzieży w dokonywaniu wyborów edukacyjnych i zawodowych;
- śledzenie losów edukacyjnych i zawodowych absolwentów.

3) **Formy i metody działań adresowane do rodziców:**

- organizowanie dni otwartych szkoły – oferta edukacyjna i promocja szkoły;
- popołudniowe dyżury doradcy zawodowego i pedagoga dla rodziców – umożliwienie indywidualnej porady psychologiczno-pedagogicznej;
- zorganizowanie spotkania dla rodziców z doradcą zawodowym;
- udostępnianie informacji edukacyjnych (rekrutacja, dokumenty aplikacyjne, rynek pracy,);
- udzielanie informacji dotyczących osiągnięć dziecka, zainteresowań, predyspozycji – wspomaganie w procesie podejmowania decyzji.

4) **Formy i metody działań adresowane do środowiska lokalnego:**

- współpraca z instytucjami wspierającymi działania doradcze szkoły np. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, WCIES, ORE, MCDZ, OHP;
- wspieranie lokalnych inicjatyw mających na celu pomoc młodzieży w wejściu na rynek pracy;
- pozyskiwanie sponsorów na realizację przedsięwzięć w ramach WSDZ;
- współpraca z uczelniami wyższymi i instytucjami rynku pracy;
- inicjowanie oraz uczestnictwo w lokalnych badaniach dotyczących rynku pracy.

X. **WSDZ jest realizowany na:**

- godzinach wychowawczych,
- zastępstwach,

- lekcjach wszystkich przedmiotów , zgodnie z podstawą programową,
- na indywidualnych poradach,
- zajęciach pozalekcyjnych (spotkania z przedstawicielami wyższych uczelni w kraju i za granicą, z przedstawicielami ciekawych zawodów, udział w dniach otwartych na wyższych uczelniach i zajęciach organizowanych dla licealistów oraz targach edukacyjnych.)

XI. Harmonogram doradztwa zawodowego

Opracowywany corocznie przez doradcę zawodowego w ramach planu pracy szkolnego doradcy zawodowego.

XII. Przewidywane efekty wynikające z WSDZ

1) Uczniowie:

- zapobieganie niepowodzeniom szkolnym;
- racjonalne planowanie ścieżki zawodowej;
- pomoc w poruszaniu się po rynku pracy;
- wzrost mobilności absolwentów, gotowość na zmianę;
- lepsze dopasowanie kompetencji do absolwentów do rynku pracy;
- kształtowanie odpowiednich postaw, nawyków, umiejętności i wiedzy młodzieży;
- ukierunkowanie i wsparcie samozatrudnienia;
- dokonanie trafnego wyboru;
- stabilniejsze dopasowanie do zawodów, zadowolenie;
- większa efektywność pracy.

2) Rodzice:

- przygotowanie do efektywnego wspierania dzieci w ich wyborach edukacyjnych;
- przekazywanie aktualnych informacji o możliwościach kształcenia

3) Szkoła:

- konkurencyjność szkoły;
- podniesienie rangi doradztwa zawodowego;
- przygotowanie ucznia do pełnienia ról społecznych.

XIII. Ewaluacja WSDZ

Ewaluacja służy ocenie skuteczności WSDZ, odnosi się do wszystkich działań skierowanych do uczniów udzielanej informacji, rozmów indywidualnych, pracy grupowej.

Realizacja zadań podejmowanych w ramach wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego dokumentowana jest wpisem do dziennika doradcy zawodowego. Realizacja tematyki z zakresu doradztwa zawodowego na lekcjach przedmiotowych dokumentowana jest wpisem do dziennika lekcyjnego. Sprawozdanie z realizacji programu sporządzi koordynator na podstawie informacji zwrotnych, obserwacji, przeprowadzonych ankiet oraz dokumentacji szkolnej